

Växter i Sameland

En samisk flora hör inte till vanligheterna. Men nu är den här!

MATS G. NETTELBLADT & SIRI M. UTSI

Bokens titel kan översättas med ”Vilda växters gåvor: mat- och läkeörter” och handlar om hur man använder 46 olika vilda växter i Sápmi (Sameland). Utgivningen av denna bok är ett lovvärt initiativ. Även om det finns böcker i samma ämne på olika nordiska språk, så är denna både välgjord och uttömmande. Den är ett lysande bidrag till kännedomen om samisk traditionskunskap som står i fara att försvinna i konsumtionssamhället som samer förstås också är en del av. Máret Sárá använder ett färgrikt språk som gör att boken är trevlig att läsa, samtidigt som den ger god upplysning om växt-delarnas namn och väl beskriver hur växterna används. Bilderna lättar upp texten och gör den ännu mer lättläst. Men så är boken också tänkt som lärobok på högstadiet.

Bristfällig korrekturläsning av böcker är ganska vanligt vid utgivning på eget förlag, men här har ett erkänt förlag som det norska Davvi Girji uppenbarligen inte tillräckligt goda rutiner. I ”Luođu láhjit” är det först och främst frågan om botaniska fel. En del växtnamn är felaktiga, både latinska och svenska. Moderna standardfloror borde konsulterats och texten helst även korrekturläst av en botanist.

Under beskrivningen av slideväxter nämns den ena underarten av ängssyra, medan den andra underarten utlämnas, trots att den, lappsyrans, skall vara den allra bästa till framställning av den delikata samiska specialiteten *juopmu*.

Luođu láhjit. Borramuš- ja dálkkasšattut

Máret Sárá 2012.

Davvi Girji.

ISBN 9788273747792, 208 sidor.

Pris 310 NOK. Kan beställas från förlaget (davi@davi.no).

I samiskan får somliga växter namn efter användningsområde. Sålunda har fjällkvanne olika namn efter växtens utvecklingsstadium. Den unga plantan som ännu bara har blad heter *fádnu*, medan den som är fullt utvecklad med blomflockar har namnet *boska*. Båda dessa namn borde stått i rubriken. *Fádnu* anges endast som synonym tillsammans med *olbmoborranrássi* (”växt som äts av människor”) som verkar vara ett konstruerat namn.

Det mest graverande felet i boken är beskrivning och bild av en giftig förväxlingsart till fjällkvanne som påstås vara sprängört (det svenska namnet är här borttappat). Men bilden visar inte sprängört utan jättebjörnlök! Den angivna utbredningen verkar också passa bättre för jättebjörnlökorna, nämligen ”hela riket”, alltså Norge, utan att något anges för övriga Sápmi. Sprängörtens norska utbredning omfattar i verkligheten bara Østlandet plus enstaka förekomster på Vestlandet och i Trøndelag förutom en enda känd växtlokal i Kautokeino, Finnmark, medan den dock är ganska vanlig långt norrut både i Sverige och Finland

Även om boken som synes är behäftad med en del botaniska fel kan den varmt rekommenderas för den samiskskunnige. ”Luođu láhjit” ger som helhet ett trevligt intryck och har en mycket tilltalande layout. Det hade varit önskvärt om boken också kunde översättas till svenska och norska. **SBT**